

(Iz češkega prevedel dr. Fr. Bradač.)

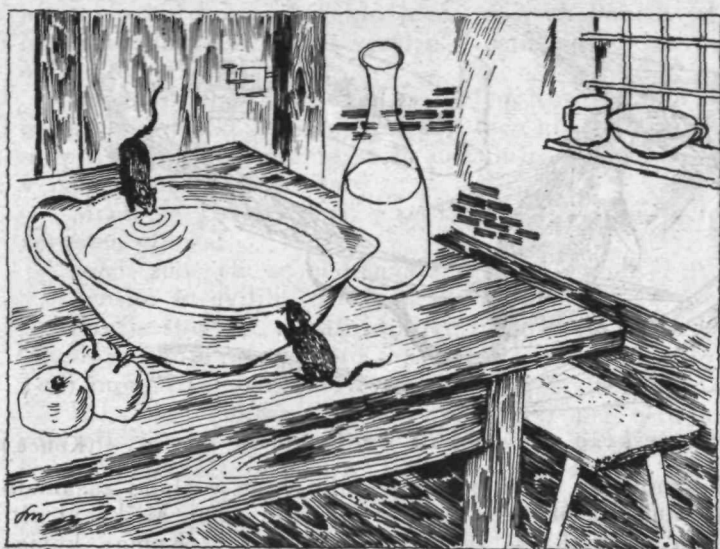
(Konec.)

Vprav ko se je krmila ne daleč od svoje luknje, je v slami zašumelo — in iz slame se je pomolela okrogla glava z žarečimi očmi. Miška ni niti za trenotek pomišljala — smuk! — že je bila v luknji... Komaj, komaj je ušla. Kmetov maček jo je še s krempljem oprasnil v repček. Potem je vso noč sedel tiho pred luknjo, ne da bi spustil oči z nje. Miška Grebačica ga je dobro videla, ker je šla trikrat gledat iz sobice na hodnik, ali še preži... Maček je že zdavnaj odšel, ker se je naveličal čakati, toda miška Grebačica še ves dan in vso noč ni pomolila niti noska iz luknje...

Ta pripetljaj jo je poučil, da njena sobica vendarle ni tako popolnoma varna, kakor bi morala biti. Premišljevala je in premišljevala, slednjič pa je šla znova na delo. Grebla je v zidu na drugo stran ovinkast hodnik — grebla in kopala je tako dolgo, da se je pregrebla ven iz skednja. Ko je bila zunaj, je bila vesela in žalostna. Vesela je bila, ker je njen hodnik ustil prav tam, kjer je bil kup plev. To pa zato, ker je bilo med plevami tudi marsikatero lahko zrnje. Žalost pa jo je obšla, ko je videla, da je takoj za zidom velikanska množina nečesa belega in mrzlega. Lahko se je sicer prerila skozi to in se vrnila, a vendar ni bila vesela. Te čudne stvari je bilo daleč okoli vse polno — ves svet je bil zasut. Ko se je vrnila, je vprašala starejše miši, kaj je to. Izvedela je, da je to sneg, ki vselej zasuje ves svet, čim se miške zatečejo v skednje...

Kmalu nato je bilo v skednju med mišjim narodom mnogo veselja in radosti. Kmetov maček je ležal nekega jutra otrpel na gnojišču in se ni zganil niti, ko mu je najpogumnejša miška segla s prednjo tačico na nos. Po njem je bilo. Seveda so miši plesale od veselja po skednju, begale, skakale po vseh kotih, kot se prej niso nikoli upale. Saj ni bilo sedaj ničesar, da bi se jim bilo treba bati — zato toliko veselja in radosti. Vse so bile tudi radovedne, kako se je to zgodilo. In ker niso bile miši samo na skednju, temveč tudi v jedilni shrambi in v hiši, je mišji narod na skednju kmalu vse izvedel. Lepó res je napravil ta maček!

Kmet je prinesel z lova dve jerebici; kmetica ju je položila v jedilno shrambo, da bi ju v nedeljo pripravila možu za obed. Toda glej šmenta! V jedilno shrambo se je splazil v soboto zvečer maček in je ljubi jerebici tako obžrl, da ni ostalo nič drugega kot kupček kosti. To opustošenje je zapazila kmetica vprav v nedeljo zjutraj, ko si je kmet obuval škornje, pripravlja se na pot v mesto. Maček je čepel na klopi pri peči in zadovoljno predel. Žena je prišla vsa razburjena in možu povedala, kaj je z jerebicami. Kmeta je pograbila taka jeza, da je pobral še neobuti škorenj — in lop! — ga je

treščil v mačka... Predobro ga je zadell! — Pod škornjem je kar zahreščalo — in maček je izdihoval...

To se je miškam godilo, ko ni bilo mačka!...

Še Grebačica se ni več tako bala. In ko ji je nekoč pripovedovala neka stara miš, kako imenitnega okusa je smetana v latvicah doli v jedilni shrambi,

si jo je miška strašno zaželela. Že ponoči je odšla s staro mišjo, ki jo je peljala skozi luknjo v hlev in zopet skozi luknje v starem zidovju prav v jedilno shrambo. Tam je stala dolga vrsta latvic, tudi kruha je bilo in slanine... Miški sta se dali v godovanje. Glodali sta slanino, grizli kruh — in zdaj se ju je polastila žeja. Torej na smetano!... Stara miš je pokazala Grebačici, kako se leze po raskavem ročaju na latvico — in že sta obe namakali gobček v smetano... Toda kar nenadoma — štrbunk! — in stara miš je zdrsnila v mleko. Grebačico je ta nezgoda tako preplašila, da je pozabila, kje je, ter je odskočila. Seveda je padla z latvice na opečna tla in se tako pobila, da dolgo ni vedela, kaj se z njo godi. Ko se je spet zavedela, je brž splezala po ročaju na latvico, da bi pomagala stari miši. Toda z njo je bil že konec. Plavala je sredi latvice in le še tu pa tam je trznila z nožico. Utonila je...

Ko je Grebačica to videla, brž z latvice doli in hajd odtod! Še čudno, da je našla domov. Dolgo je blodila v zidovju, kjer je bilo polno lukenj in hodnikov — in, ko je srečno priromala v hlev, je zopet dolgo, dolgo blodila, preden je prišla v skedenj... Danilo se je že, ko je legla v svoji sobici. In takrat se je zarekla, da ne pojde nikoli več na tako pot, tudi če bi bilo tam bog ve kaj...

Svoj trdni sklep je tudi izpolnila...

Njena pustolovščina s staro mišjo pa je takoj rodila zle posledice. Ko je našla kmetica v mleku utopljeno miš, je morala mleko izliti. In hudo se je jezila na moža, da je ubil mačka. Kmet je torej iskal drugega, a dobrega mačka ni bilo mogoče dobiti. Kdo pa bi tudi dal dobrega mačka? In tako je moral kmet kupiti pasti, da bi imel mir pred ženo...

Kmalu nato se je primerilo nekaj posebnega. V skednju je zadišala slanina. Več miši je že poznalo njen vonj, ne samo Grebačica. Pa tudi Grebačica se ni mogla premagati in je vohala, odkod slanina diši. Kmalu jo je našla. Ležala je na deščici, nabodena za kratko žico — toda čudno skrivljenih žic je bilo na tej deščici še več. Grebačica je hodila okrog in okrog, toda nič kaj ji ni zaupala. Zdajci je priskakljala druga miš, ki je tudi že poznala vonj slanine. Grebačica ji je razodela svoje pomisleke. Druga miš pa se ji je smejala, češ, da je tudi v jedilni shrambi, ko je bila

tam, visela slanina na žici — pa še na daleč debelejši kot je tale. — Rekla je in že se je bližala koščku...

Komaj pa je ugriznila — lop! — ena izmed žic je poskočila in oplazila požrešno miš po hrbtu tako močno, da ji je prelomila hrbtenico. Še čuda, da je ni razpolovila. Miš je samo zacvilila in bilo je po njej.

Sevé — Grebačica jo je ubirala v svojo sobico, kar so jo noge nesle! In zarekla se je, da se ne bo dala zapeljati nobenim izkušnjavam sveta več, pa tudi če bo še tako prijetno dišalo, še lepše kot slanina...

In živela je, živela v skromnosti in bojazni dolgo, dolgo v skednju, kjer ji ni pretila nobena nevarnost več...

Slednjič pa je napočil strašen dan.

Kmet je odprl sprednja in zadnja vrata skednja, kjer ni bilo več mnogo slame. Nato se je ves skedenj stresel, kakor da bi bil potres. To je povzročila dvojica težkih konj in velik lestveni voz. In že sta bila tu hlapec in dekla in vsi so začeli hitro nalagati na voz slamo, ki jo je kmet prodal vojaški gosposki v mesto. In prav tam so pobirali slamo, kjer je imela miška Grebačica svojo luknjo...

Nekaj časa je gledala iz luknje to početje in šlo ji je skoraj na jok. Kako tudi ne! Miši v skednju toliko — jedi pa zmerom manj in manj. Nenadoma pa ji je prišlo na misel, da bi šla pogledat, ali je še kaj zrnja med plevami za skednjem... Šla je torej po ovinkastem hodniku in kmalu pomolila glavico na drugi strani luknje ven...

Tedaj glej ga šmenta! Kupa plev nikjer...

Pa vendar je miška Grebačica zapiskala od veselja, skočila iz luknje ter začela veselo skakati in plesati...

Zakaj ne bil! Vse na okrog je bilo polno, polno sveže zelene trave, po njivah je bilo žito že skóraj do kolena, drevje je cvetelo tako lepo in bogato, da je bilo vsako drevo kakor velikanski bel in rožnat šopek — in sončece, ki se je smejalo visoko na nebu, je prijetno gredo z zlatimi žarki miško Grebačico...

In kaj je bilo dalje? —

Tega ne vem več. — Res ne vem...

Videl sem samo, kako je miška Grebačica veselo poskočila, kako je tekla čez vrt, izpodlezla plot in izginila v goščavi zelenih stebel že dokaj visokega žita. Bilo je brez vetra, nobena sapica ni pihljala. Zato sem še videl, kako so se žitna stebila majala, ko je miška hitela med njimi. Kmalu pa tudi tega nisem več videl...

Izgubila se mi je v polju...

Napotila se je v svet, šla je iskat primeren kraj, kjer bi si lahko izgrebla novo luknjo in sobico v omejkju. Morda se ji je stožilo po svobodi — in gotovo se ji je, kajti Grebačica ni bila več majhna miška, neizkušena miška — sedaj je bila iz nje že modra stara miš, ki bo imela tudi mlade miške. Zato ni hotela ostati v skednju, kjer bi se preživljala s tujim delom, kjer bi se tudi njeni otroci, male miške, ne naučile delati in skrbeti za obstanek ter bi se morale zaradi tega neprestano tresti pred novim kmetovim mačkom, ki bi jih navsezadnje gotovo požrl...

Ko je zlezla miška Grebačica iz skednja, je videla pred seboj široki, slavni, krasni in svobodni svet. Odhitela je vanj in se mi je izgubila v njem... Zato ne vem o njej ničesar več...

Torej, dragi otroci, ne bodite hudi name, da ima tale moja prigoda o miški Grebačici tak čuden konec — nekonec.

Jaz ne morem zato — temu je kriva sama — miška Grebačica.